Խաղ և աշխատանք.

491.99-8
Խ-50

1930

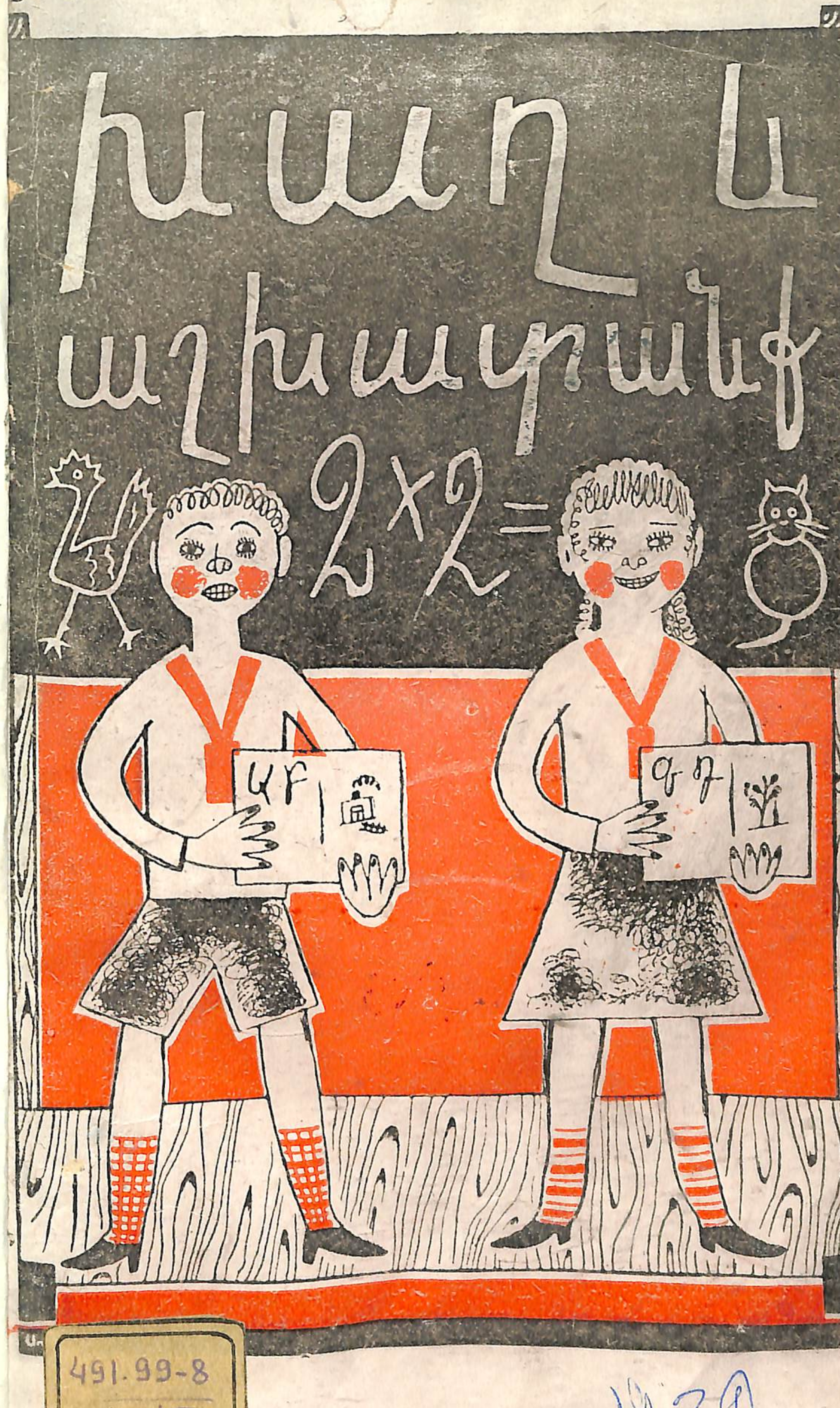

491.99-8
Ա-47

1930

495
491.99-8
Ա-47
БИБЛИОТЕКА ИНСТИТУТА ВОСТОКОВЕДЕНИЯ Академии Наук СССР
59841-66

Հ. Ս. Խ. Հ. ՍՈՑ. ԴԱՍ. ԳԼԽ. ՎԱՐՉ.

Ձեռնարկներ Ա. աստիճանի դպրոցների համար.

ԽԱՂ ՅԵՎ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԱՅԲԲԵՆԱՐԱՆ

Կազմեց՝ Զ. ԱՃԵՄՅԱՆ

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՅԵՐԵՎԱՆ 1930

0 6 FEB 2013

Թույլատրված է Պետական Գիտական
Խորհրդի կողմից

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос Библиотека
ՀԱՍԽ-Арм. ССР
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

S9841-66

Հրատարակչ. № 1422.
Գրլաւիտ. № 5860 (բ). Պատվեր № 1091. Տիրաժ 30,000.
Պետհրատի Յերկրորդ Տպարան Յերևանում.

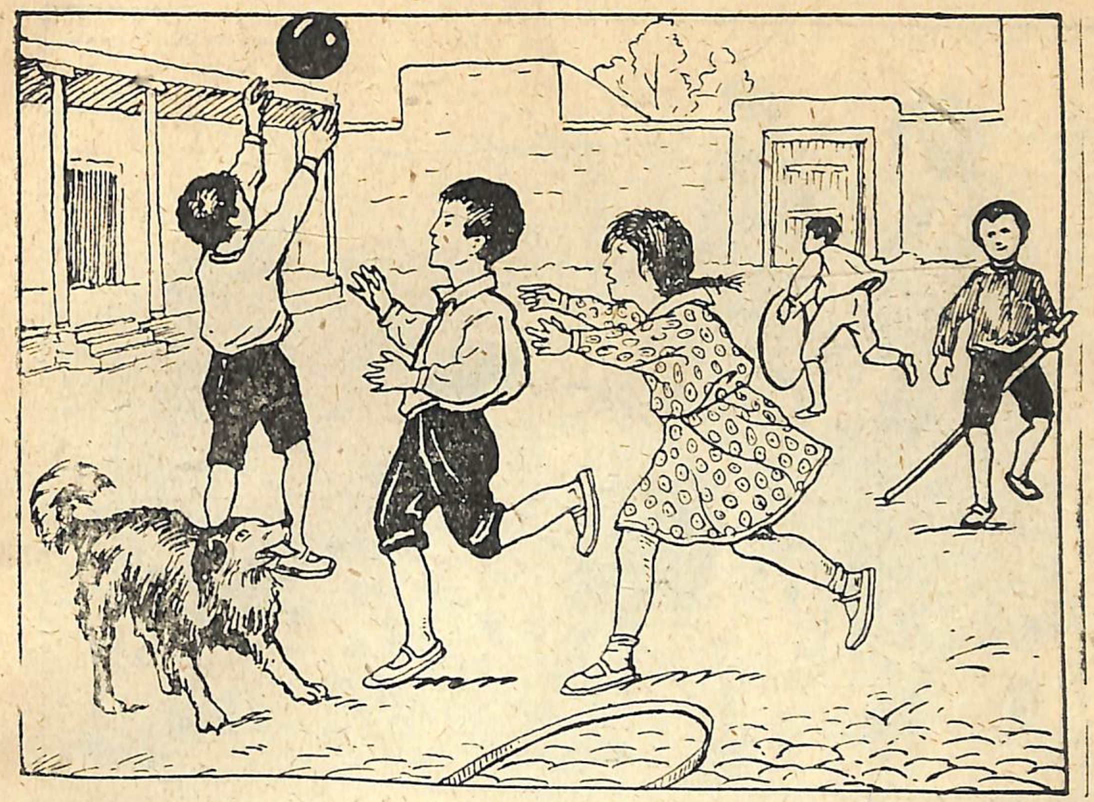

պապ

տատ

պապ ու տատ ————

Արա

Արամ

Արուս

Մարուս

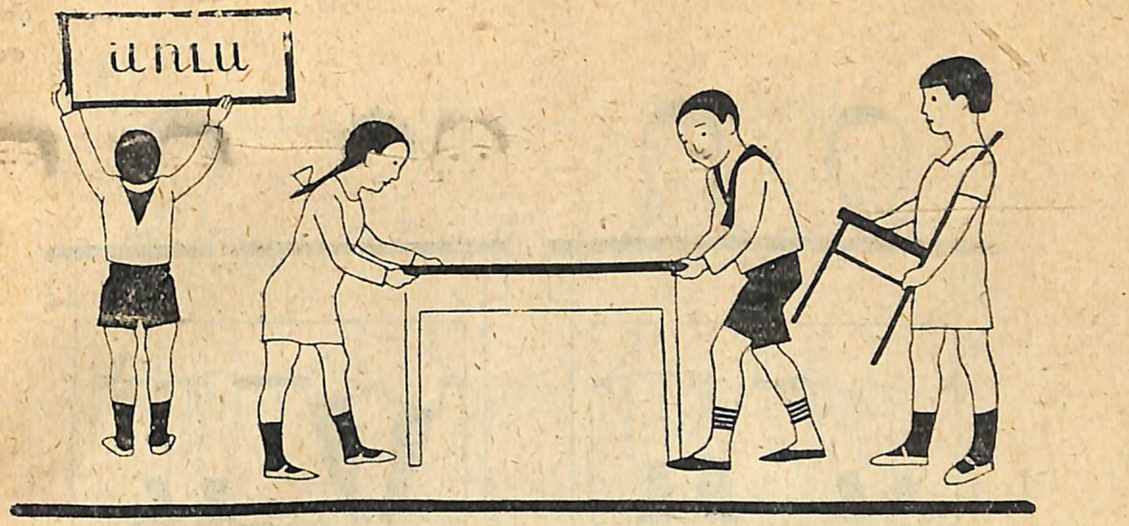

սուս

Արա Արուս
Մարուս Արամ

Արուս

Մարուս

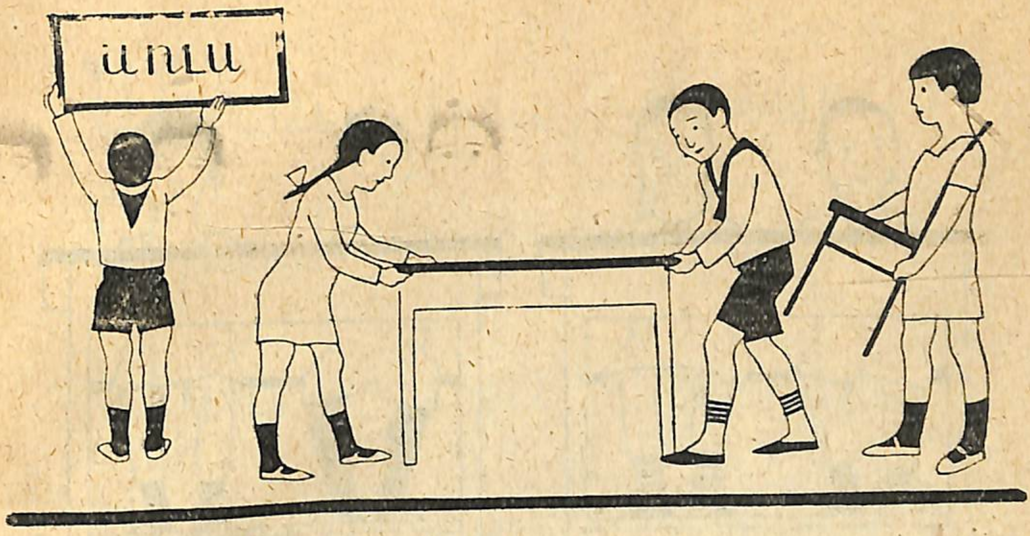

սուս

Արա Արուս
Մարուս Արամ

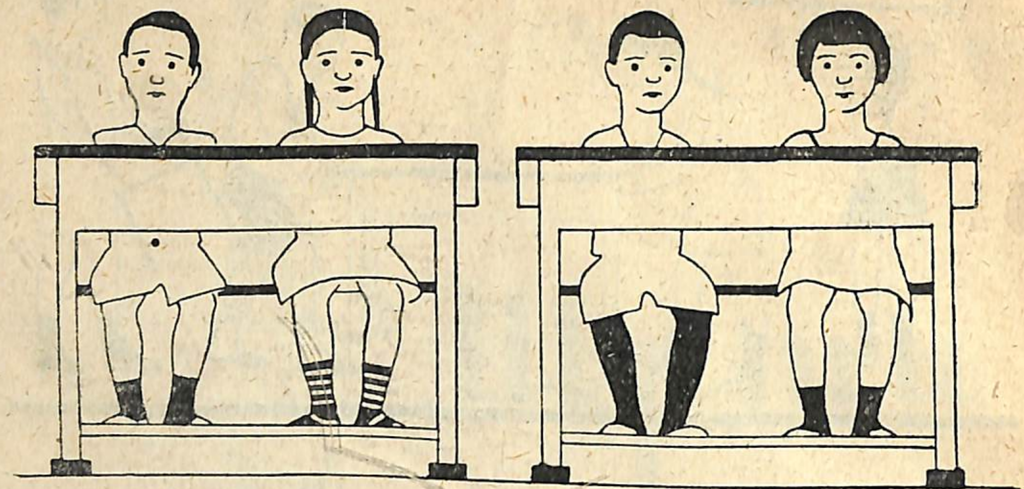

Սուս

դաս է

Արուս ու Արա

Մարուս ու Արամ

Սեդա դու ասա

Արամ դու սուս

Արա դու սուս

Արուս ու Մարուս

սուս դաս է

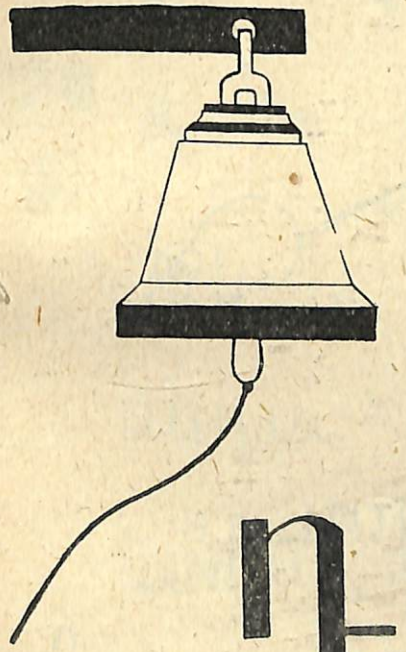

է

դուրս

կա
տու

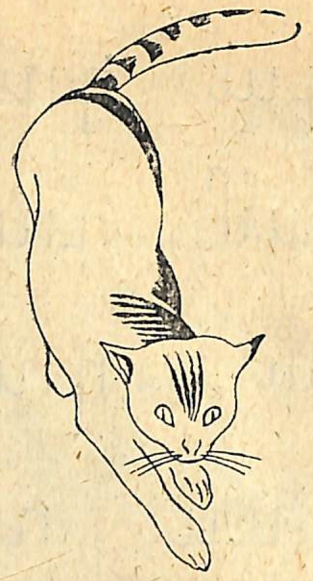

կատու

մուկ

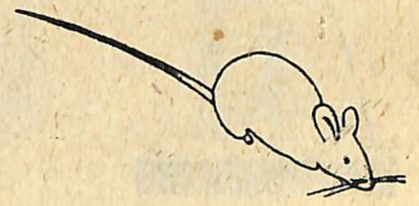

մուկ ու կատու
կատու ու մուկ

Արուս դու մուկ
Արամ դու կատու

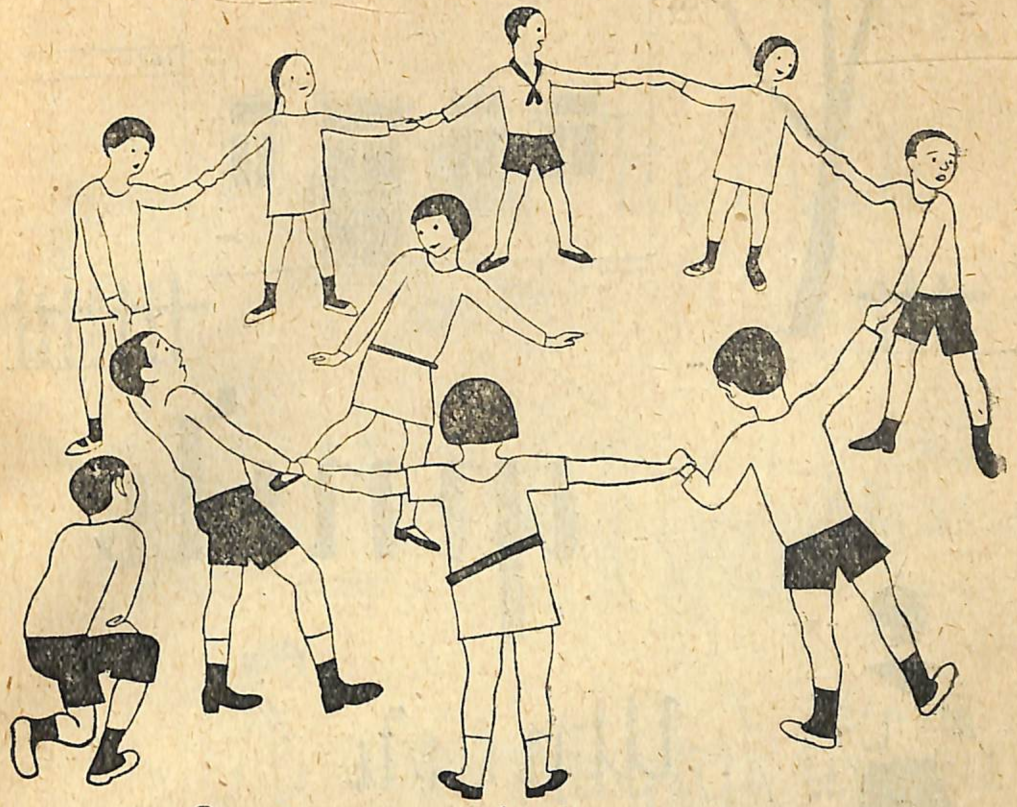

մուկ ու կատու
Անդա դու մուկ
Եմմա դու կատու
կատու ու մուկ

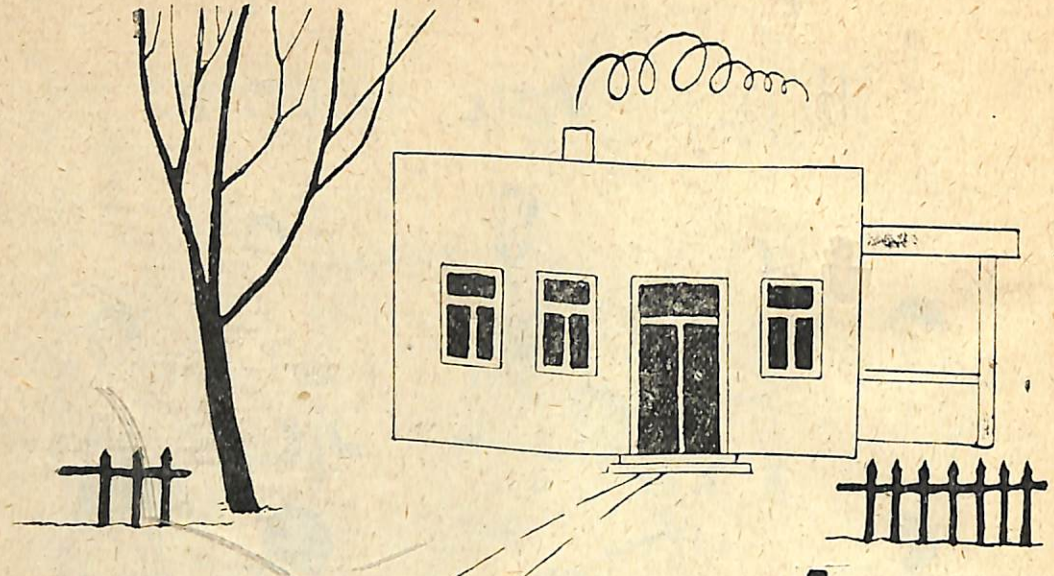

տուն

Արան

__________ և

տուն

Սեդան

__________ և տուն

ընկեր Եմման

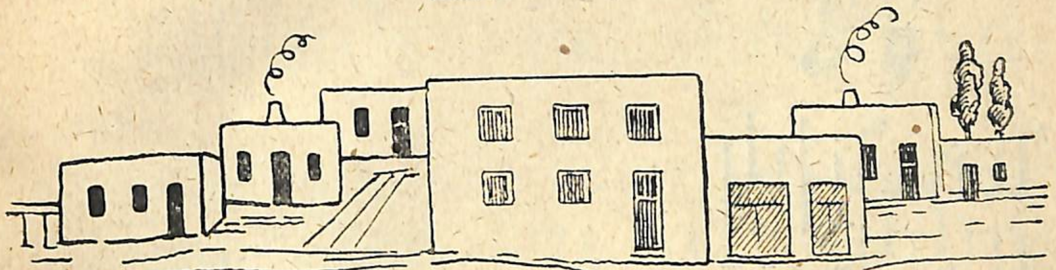

ընկեր Եմմա
տես մեր
տունը
մեր տունը
են և

իմ անունը
նունիկ է

սա տիկնիկ է

նունիկ

պար արի
տիկնիկ
պար արի

նիկ տա 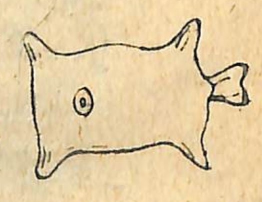

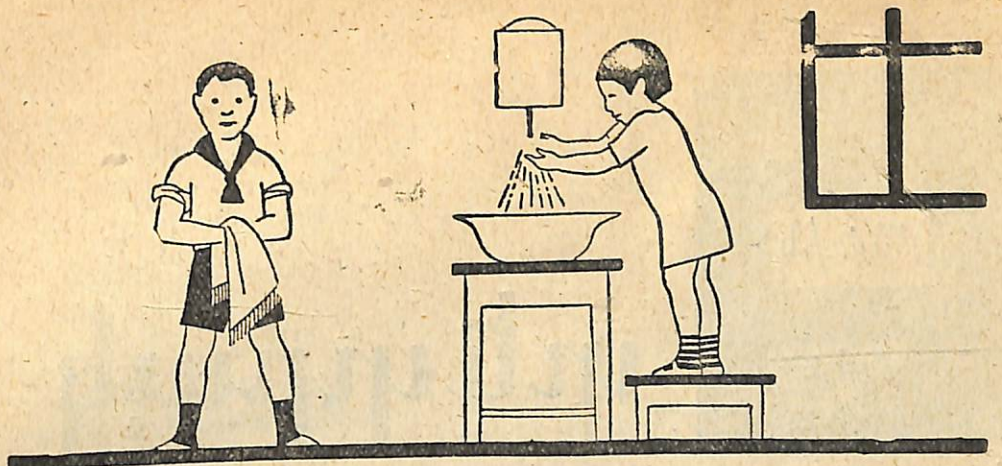

Լվանում են

Արամն ու նունիկը

Արամն ու նունիկը

———— են

պիտի ուտեն
ամեն մեկը

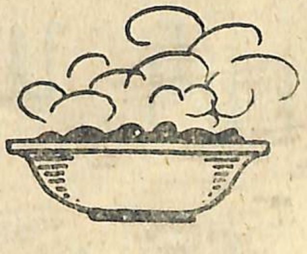

մի աման
կերակուր ու միս

59841-66
БИБЛИОТЕКА ИНСТИТУТА ВОСТОКОВЕДЕНИЯ Академии Наук СССР
Гос. Библиотека ՀՍՍՌ-Арм.ССР им. А. Мясникяна

տետրակ

կարդա անունը

տես ում է

Էմմա	Սեդա
Արա	Արամ
Սերիկ	Սուրիկ
Աննիկ	Նունիկ

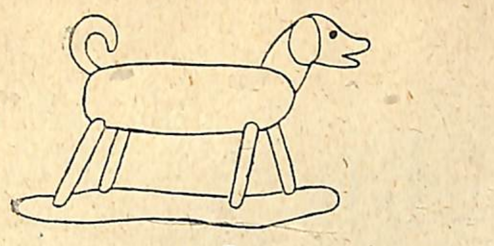

շուն

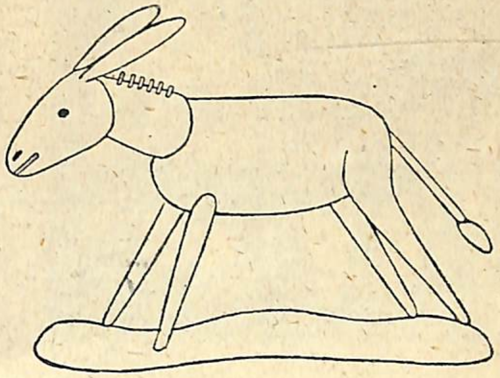

էշ

Շուշիկը Նուշիկը
Շամիկը Արշամը
շինում են
շուն էշ
ու շատ ուրիշ իրեր

Նկարել են

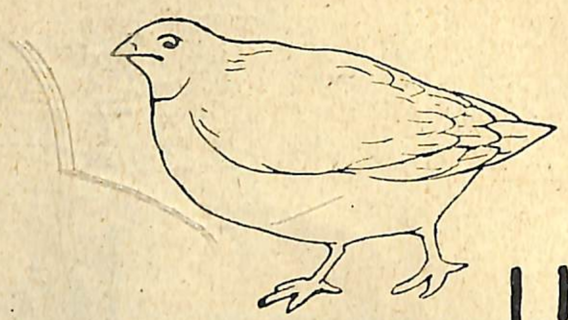

լոր

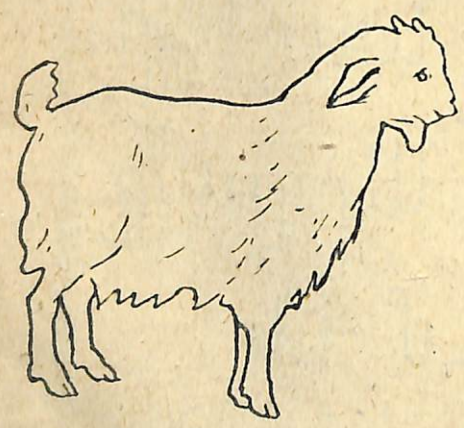

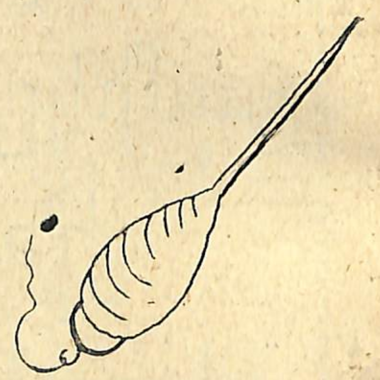

ուլ

իլիկ

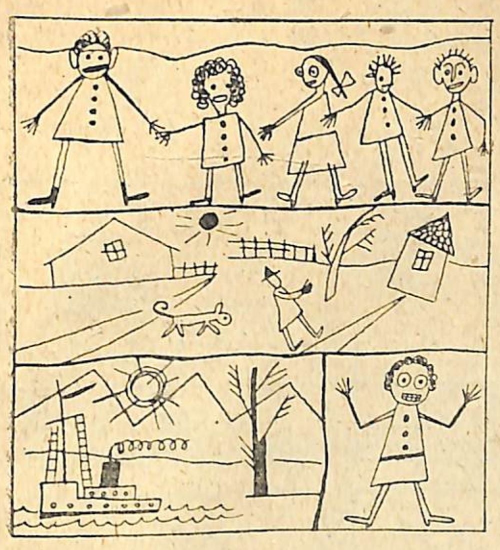

նկարել են կտրել են

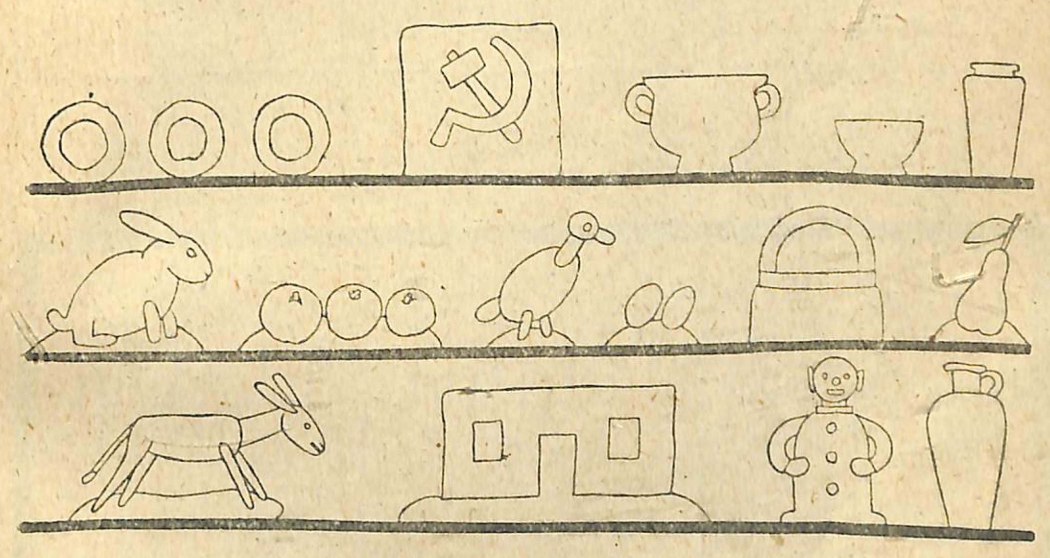

շինել են Արշամը

Ջուշիկը Նուշիկը

Լոտո №1

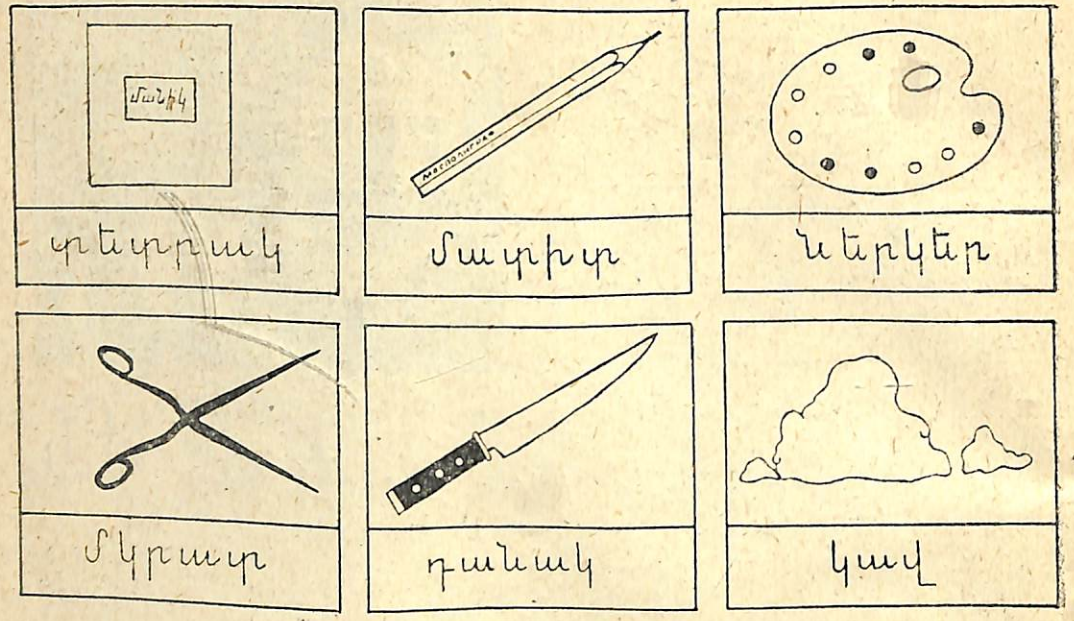

տետրակ	մատիտ	ներկեր
մկրատ	դանակ	կավ

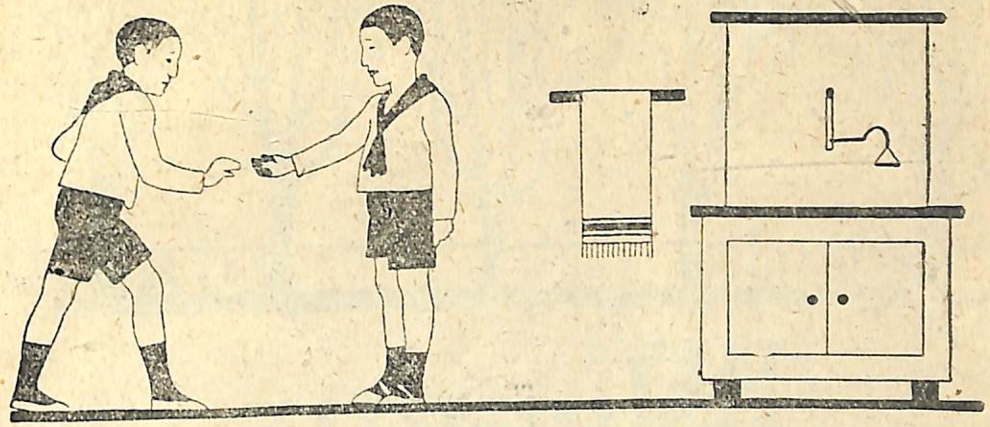

վարդանը սանիտար ե
նայում ե
-լեվոն արի տեսնեմ
ա՜յ ա՜յ տես կավ ե
դե ղուր լվա ու արի
լավ լվա լավ
վարդանը նայում ե:

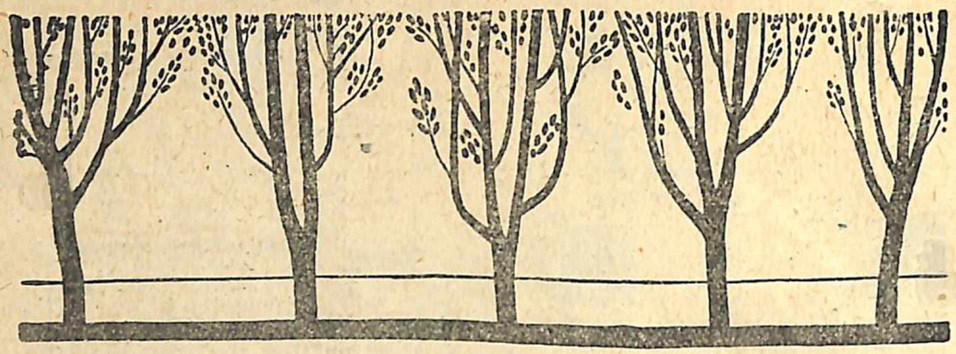

Անտառ

Որբ արեվ
անտառում լա՛վ.
արի՛ անտառ.
Ոնիկ, Ոսիկ,
Սոնիկ, Լուսիկ,
Ռիտա, Ռիմա
անտա՛ռ, անտա՛ռ...

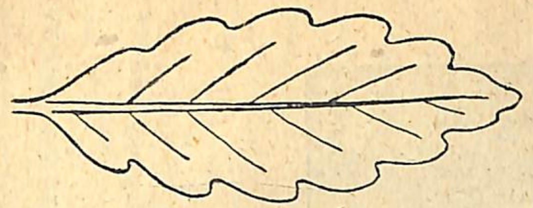

Տերեվ տերեվ

Ե՛լի. ե՛լի. շա՛տ տերեվներ.
տես, սիրո՜ւն ե, ա՛ռ
ես մեկն ել.
շինիր պսակ:
-Յես ել շինեմ դու ել
շինիր, տես, այսպես:

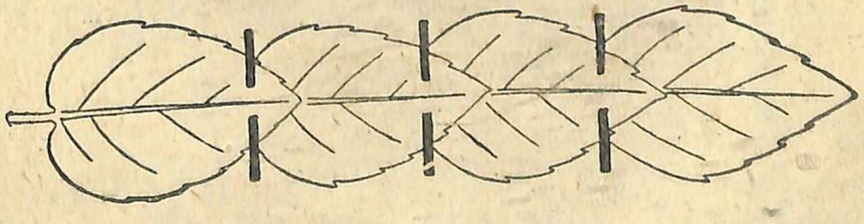

Ընկեր Լենինն է,
տոն է՝
մեր տոնը:

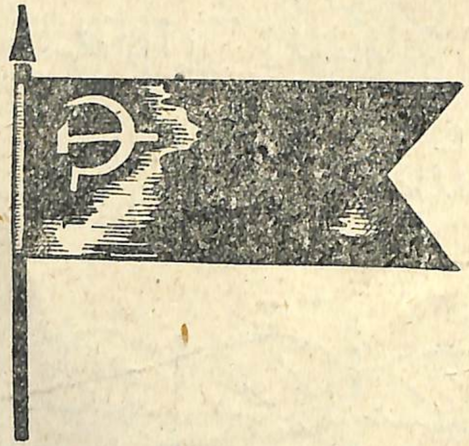

Դրոշակ է կարմիր:

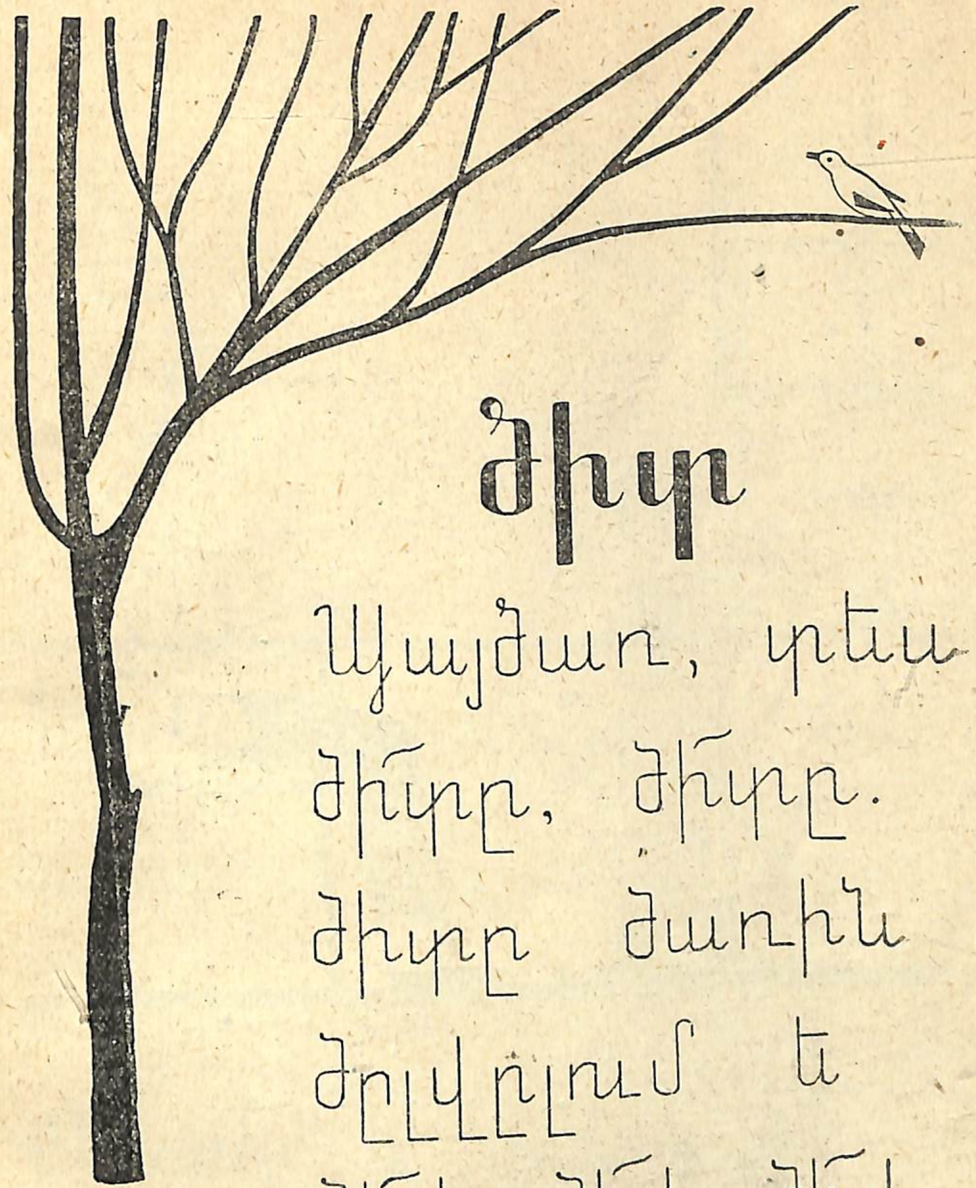

ծիտ

Այծառ, տես
ծիտը, ծիտը.
Ծիտը ծառին
ծլվլում է
ծիվ, ծիվ, ծիվ...

ծառ

Տեսա՞ր, Այծառ
— Տեսա, տեսա, սիրուն է:

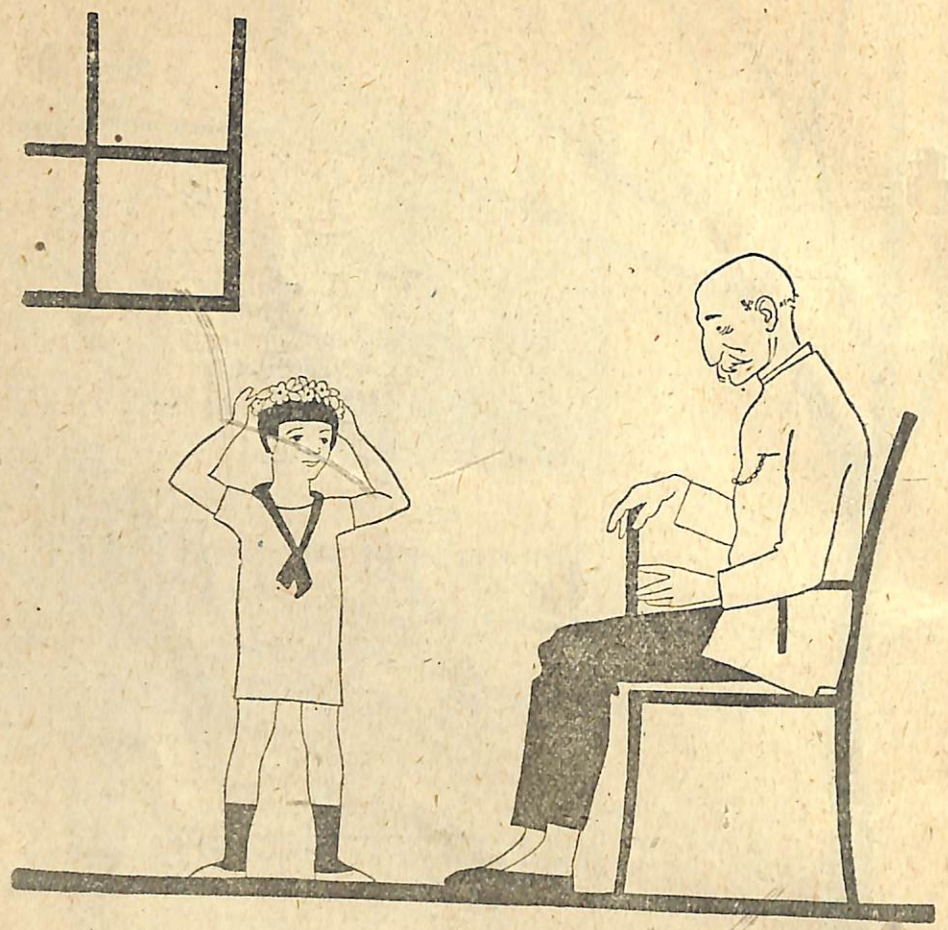

Պապիկ, պապիկ,
իմ պապիկը
փես, սիրո՞ւն է:

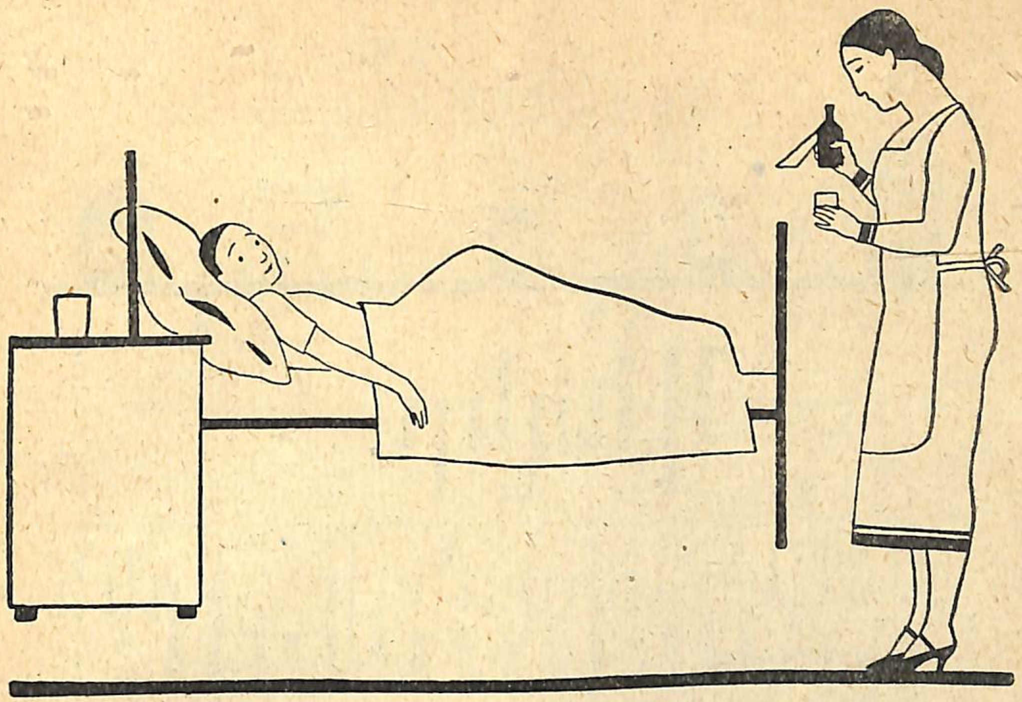

Հրանտը հիվանդ է,
կարմրուկ է հանել.
մայրը նայում է:
մենակ է Հրանտը.
ընկերներին կվարակի
կարմրուկը վարակում է

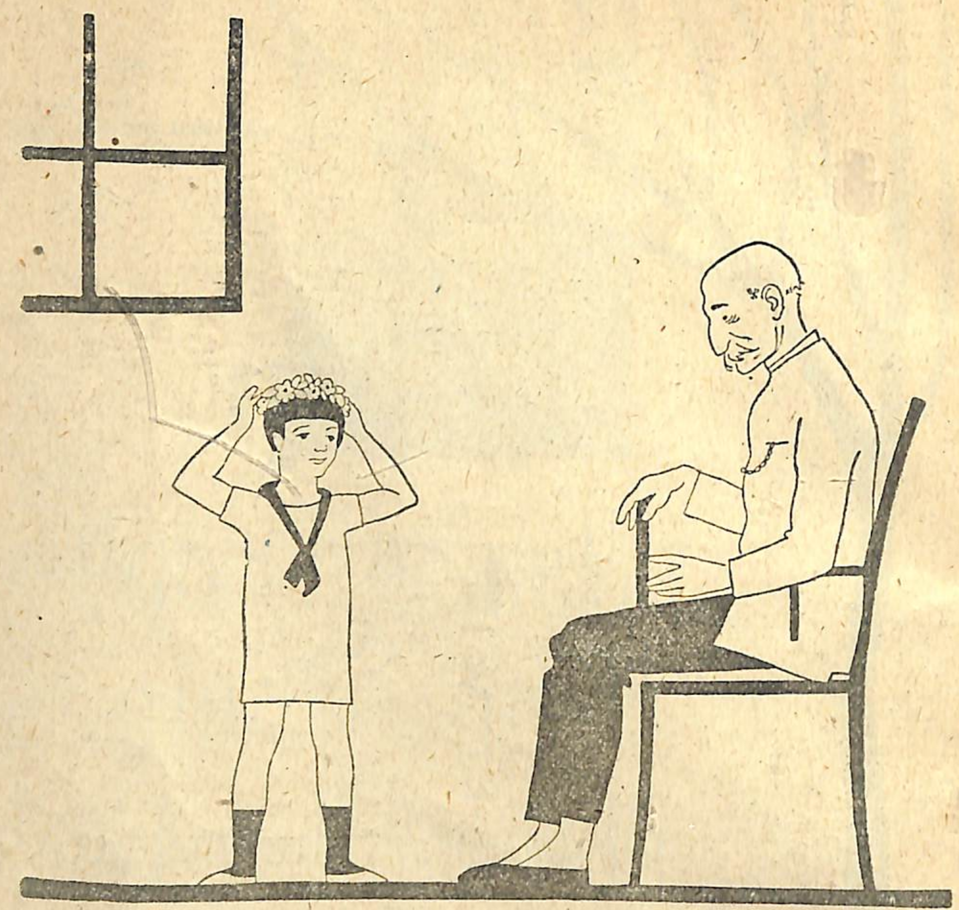

Պապիկ, պապիկ,
իմ պսակը
տես, սիրո՞ւն է:

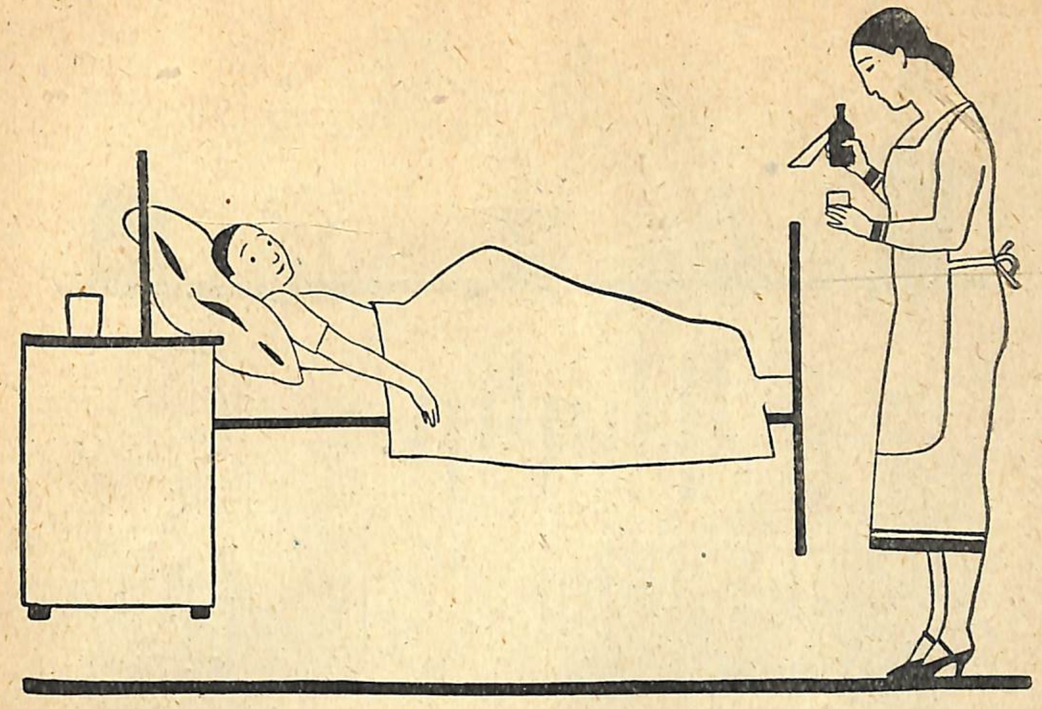

Հրանտը հիվանդ է,
կարմրուկ է հանել.
Մայրը նայում է:
Մենակ է Հրանտը.
ընկերներին կվարակի
կարմրուկը վարակում է

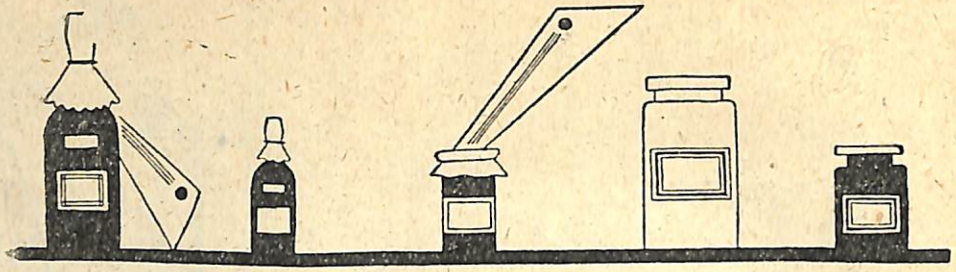

Դեղեր

Ամեն հիվանդի իրեն
դեղը կա:
-Դու ծաղիկ հանել ես
ծաղիկդ ծեծել տուր
կվարակվես հա:

ծաղիկդ ծեծել տուր

Աուն̀ը լույս լին̀ի

Դասարանը լույս լին̀ի

Կեղտ̀ն ու վարակը ըն̀կերներ են

Սագեր

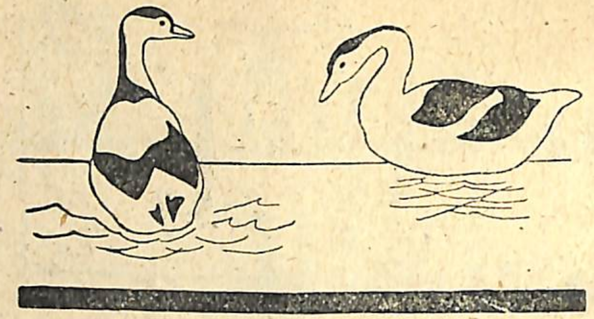

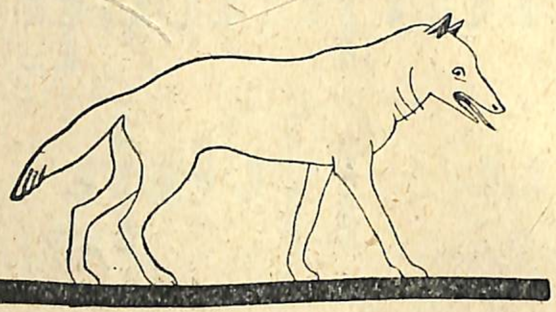

Գայլ

Գորգենը – գայլ,
Մարգոն – մայր,
սագեր եւ շատ.
–Դէ, սկսիր.

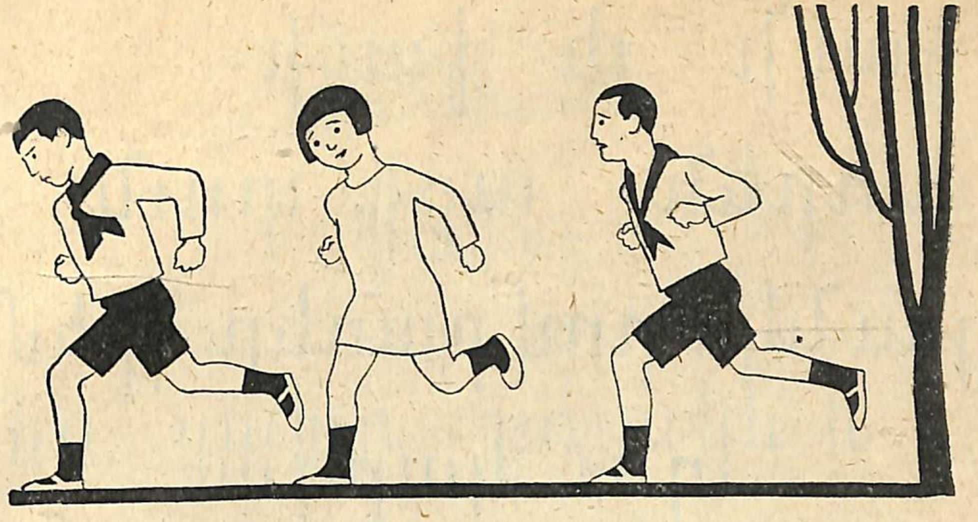

Սագե՛ր, սագե՛ր,
Տո՛ւն յեկէք.
գայլը սարի
յետեւն է.
Գագիկ, շո՛ւտ, շո՛ւտ,
վա՜յ, Գեւորգին
գայլը տարա՜ւ:

քամի յե քամի
խորեն արի փուն
յես նկարով բառեր գրեմ
դու կարդա
ասում ե Բաբկենը
դե կարդա
խա ղ սա
շա քա
հիմա յել դու կարդա
արի ա
արի նախ

Ցախ

ես ցախը ցոլակն ե
բերել անտառից:
նա միշտ ել օգնում ե
մայրիկին:
ցողիկը ցոլակի քույրն ե
նա յել ե աշխատում:
Տունն ավլում ե,
ամանն ե լվանում:
մայրիկը նրանց շատ ե սիրում

Այգուն

Արի՛, այգուն,
արի նախշուն,
արի ու բեր
շատ բարիքներ.
հասած դեղձեր,
մեծ-մեծ տանձեր,
խնձոր ու նուռ,
մրգեր անուշ:

Լոտո №2

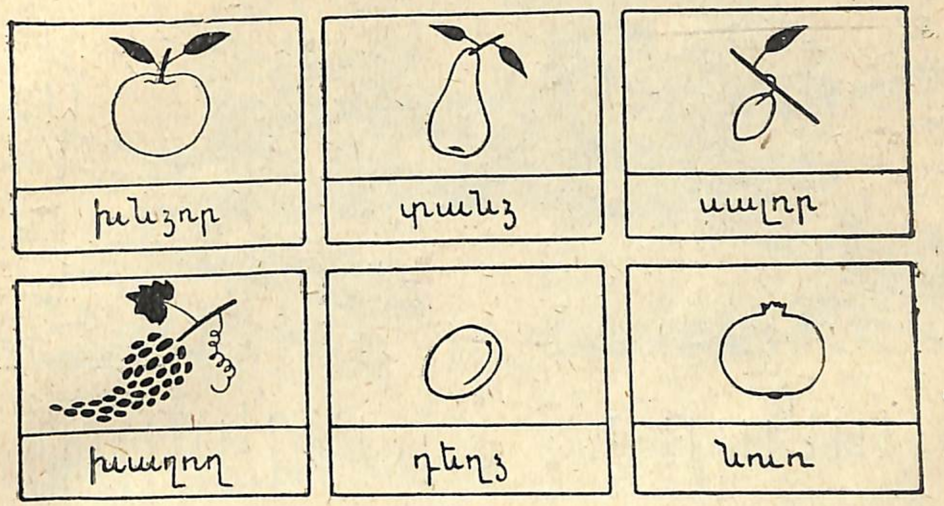

խնձոր	տանձ	սալոր
խաղող	դեղձ	նուռ

6 տեսակ միրգ

Աշուն

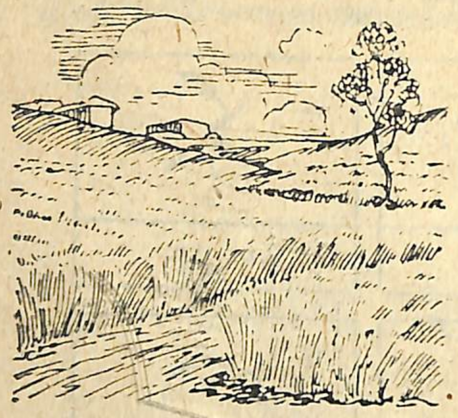

ամառը

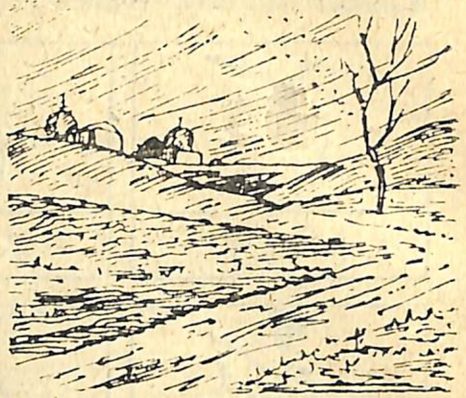

աշունը

Մարդիկ աշխատեցին,
հավաքեցին ցորեն,
գարի, բրինձ, բամբակ։
Ամբարներն են սերմ ու ալյուր,
գործարանում բամբակ մաքուր։

Մենք էլ ենք օգնել
մեծերին.

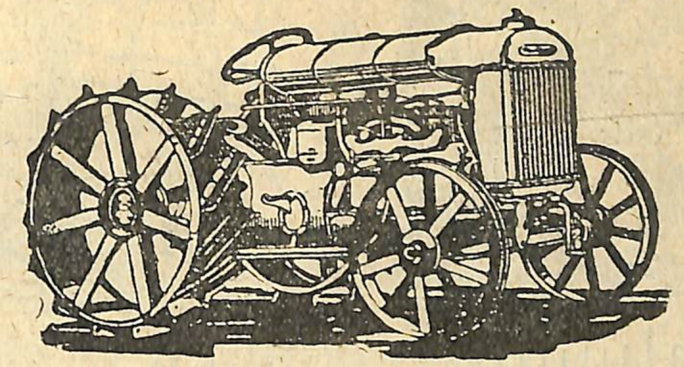

Մեր տրակտորը
կոլխոզի հողը վաղուց
նա վարել է,
ցելն էլ, ցանքն էլ
կատարվել է.

Մենակ է

Նա մենակ է, դեռ վարում է
Միտք է անում, ուշացել է։

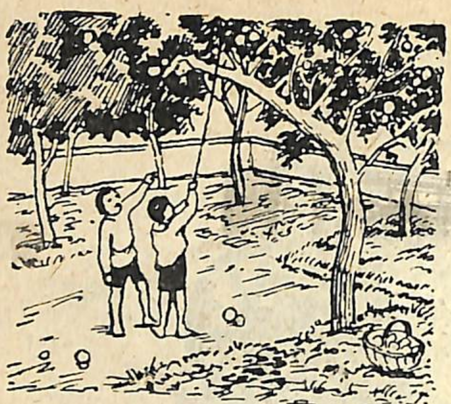

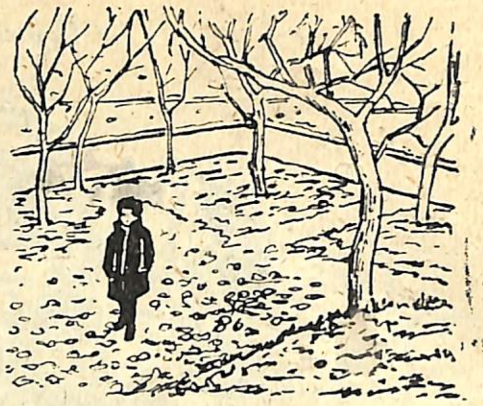

Աշնանը   հիմա

Աշխատել են պոկել տարել
տանձ ու խնձոր
նուռ ու սալոր
այգիներից եւ շատ խաղող
խաղողից գինի յեն քամել.
չորացրել չամիչ շինել
ունեն հիմա շատ
չիր, չամիչ:
դարսած պահած
տանձ ու խնձոր

չամիչ

Աշնանը   հիմա վոչինչ չկա

Կանաչ վարունգը թթու յենք դրել:
Լոբին չորացրել տոպրակով կախել:
Կաղամբը խաշել յենք, աղել ու դարսել
ամանների մեջ, վոր թթվի ուտենք:
Կարտոֆիլով հորը լիքն ե:
Շատ աշխատեցինք լավ ե ձմեռը
քաղցած չենք մնա:

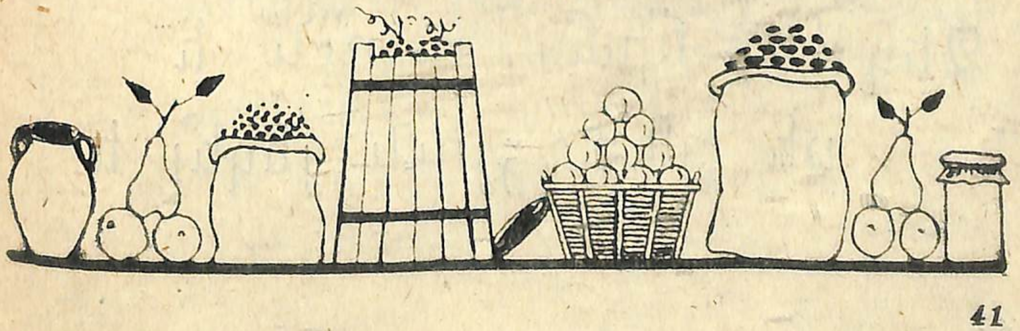

Դաշտ ու այգի
դեղին հագան
ծառ ու ծաղիկ
մերկացան
թռչունները
յերամ յերամ
մեր աշխարհից
հեռացան

Ձեզ մոտ հիմա աշո՞ւն է
թե ձմեռ. ձյուն յեկե՞լ է

Ո՞ւր են կորել չկան.

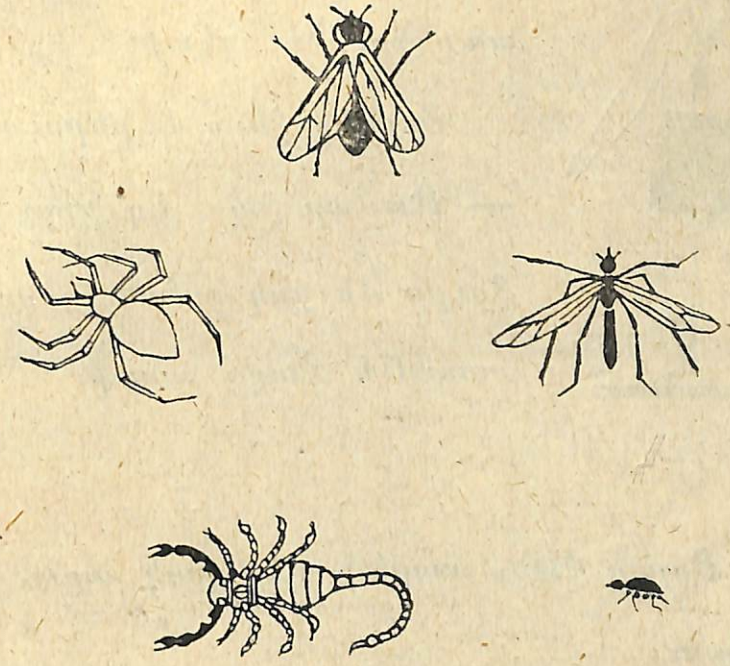

Նկարեցեք ու տակին
գրեք
մոծակ, լու, սարդ, ճանճ.
կարիճ

Ոգնում են Ջավո տատին

Տատը խնոցի յե հարելու,
տաք ջուր ե պետք։
Ցոլակը ջուր ե բերում։
— Թամար ջան, եդ նոր բերած
ջուրը մի ջոկ աման լցրու, —
ասում ե Ջավո տատը։

— Ցոլակ ջան, ապրես, դե կրակ արա, ջուրը տաքացրու։

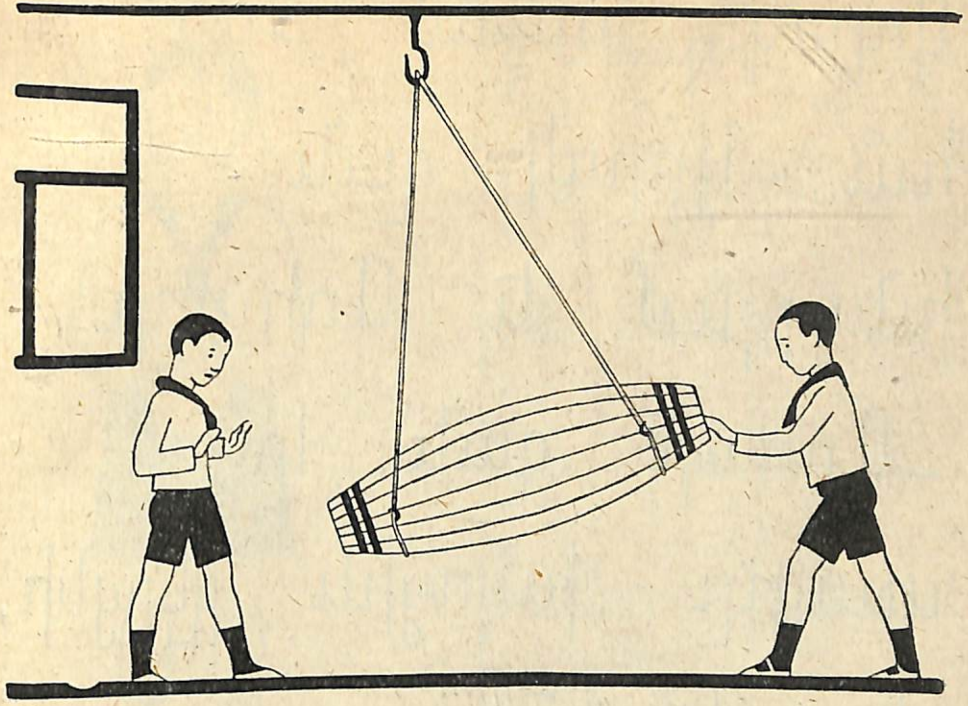

Հարի, հարի, խնոցի,
Մեջդ բարի, խնոցի,
ունկդ բարակ, խնոցի,
Մեջդ կարագ, խնոցի։
Ցոլակն ու Հրանտը
հարում են ու յերգում։

Կոլակ, նստեմ ճոճի,
հա՞, Կոլակ ջան,
խնդրում է Գոհարը:
— Գոհար ջան, կաց,
պապը խնոցին վերցնի,
յես կճոճեմ:
ասում է Ջասմիկը:

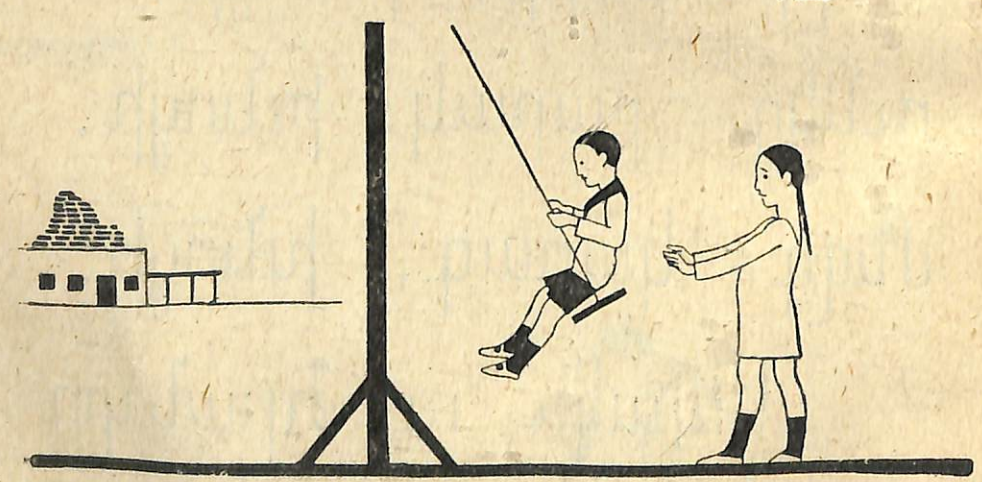

Ուխա՜ց ճոճում է

Գոհար,
դու գիտես
թե կա՞թ է,
եվ թան է.
թանը թթու
կլինի:

թթու յե

թթու թան,
թթու թան,
Գոհարն ուտի,
երթա գութան:
ձա՞, Գոհար:

Լոտո №3

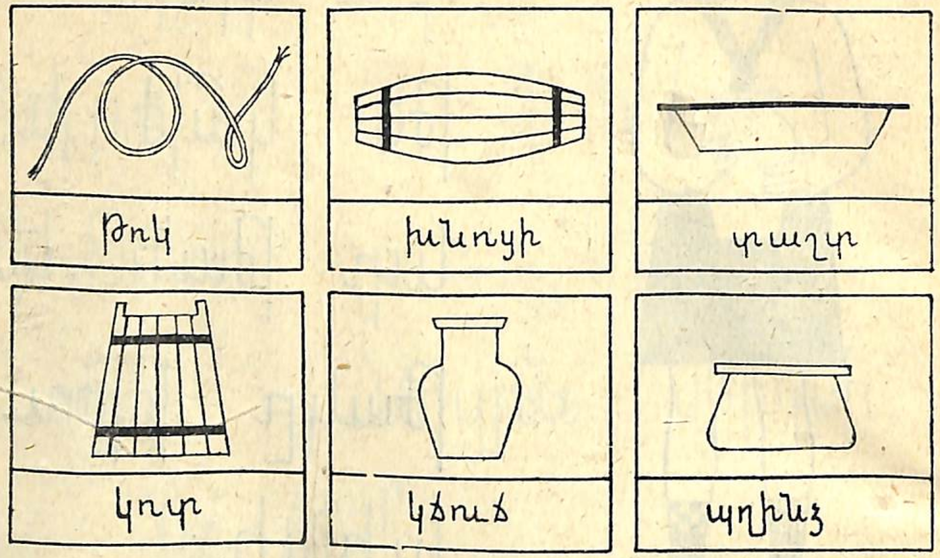

թոկ	խնոցի	տաշտ
կոտ	կճուճ	պղինձ

6 նկար 6 բառ

Քեռին ընկավ մեր բակը
դի՛ լյու լյու, դի՛ լյու լյու.
մեր բակը,
լիք կճուճը ղալակը
դի՛ լյու լյու, դի՛ լյու լյու,
ղալակը,
ուսի թոկը կտրվեց,
դի՛ լյու լյու, դի՛ լյու լյու,
կտրվեց,
կճուճն ընկավ կոտրվեց,
դի՛ լյու լյու, դի՛ լյու լյու,
կոտրվեց:

Լոտո N4

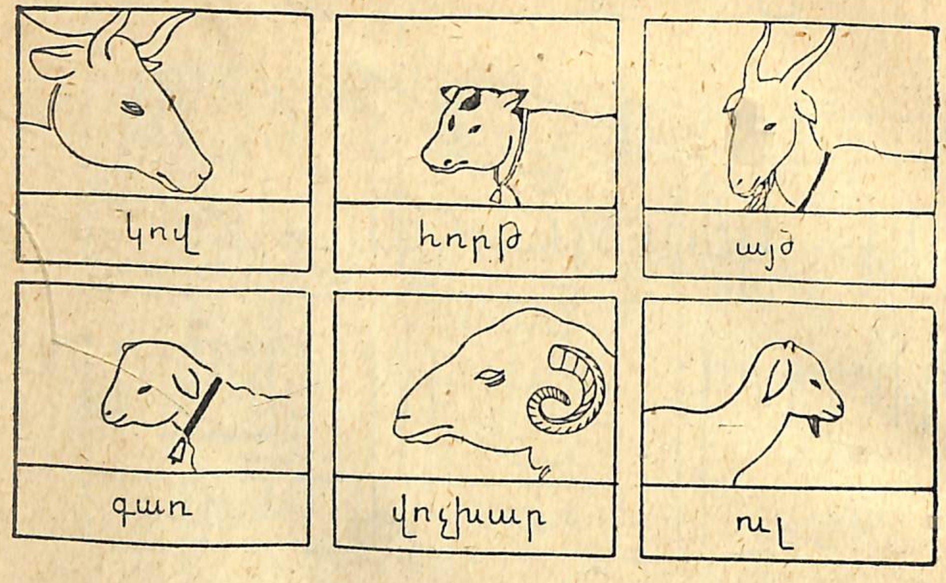

կով	հորթ	այծ
գառ	վոչխար	ուլ

գրիր, կտրատիր ու ղարիր նկարների վրա:

Հինգ եծ ունեմ
ուլիկներով.
Ծի լի լի՛, լի լիլի՛.
կաթ կկթեմ
պղինձներով.
Ծի լի լի՛, լի լիլի՛.
սեր կքաղեմ
գավաթներով.
Ծի լի լի՛, լի լիլի՛,
յուղ կհանեմ
լվի փկով,
Ծի լի լի՛, լի լիլի՛:

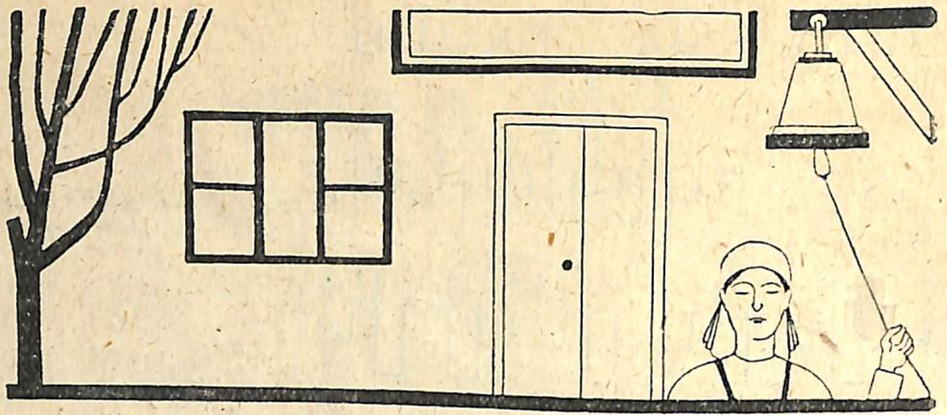

Զրնգ-զրնգ, զրնգ-զրնգ,
զանգն է հնչում,
ինչ անուշ է
զրնգզրնգոցը.
զրնգ-զրնգ, զրնգ-զրնգ.
Մեզ կանչում է,
Մեզ կանչում է
Մեր դպրոցը:

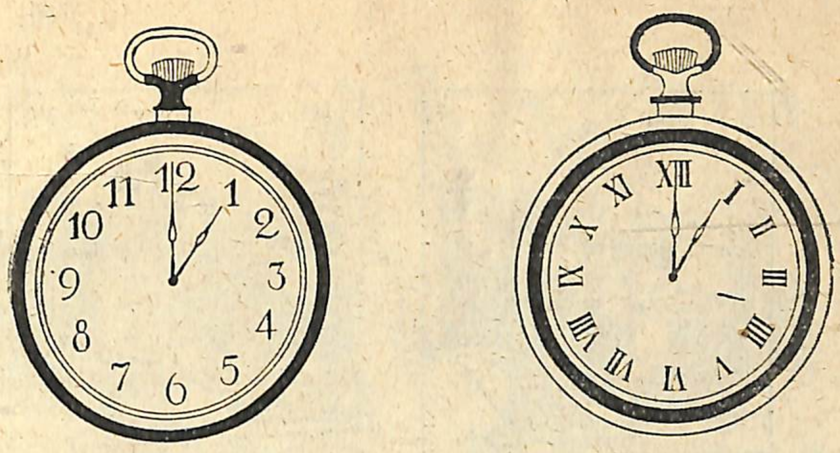

— Ղազար, Հեռուղ կուշանանք հա՞,
այսոր հոկտեմբերիկների ժողով
կա: Ասում են խորհենք:
— Հայրիկ, հայրիկ մի տես ժամի
քանի՞սն է:
— Ժամի մեկն է, մեկը: Ժողովը
ժամի յերեքին է, յերկու ժամ
էլ դեռ ժամանակ կա:

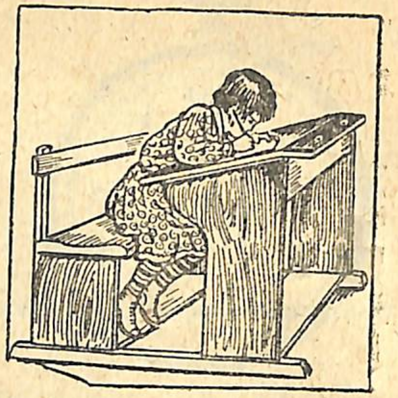

Լավ է նստել.
Դու սրա պես
նստիր ուղիղ ու
հանգիստ։
Գրիր մաքուր,
գեղեցիկ։

Վատ է նստել.
Թե այսպես
դու նստես,
մեջքդ, ուսերդ
կծռես,
աչքերդ էլ կցավեն։

Յես պետք է նստեմ ուղիղ, գրեմ մաքուր, գեղեցիկ։

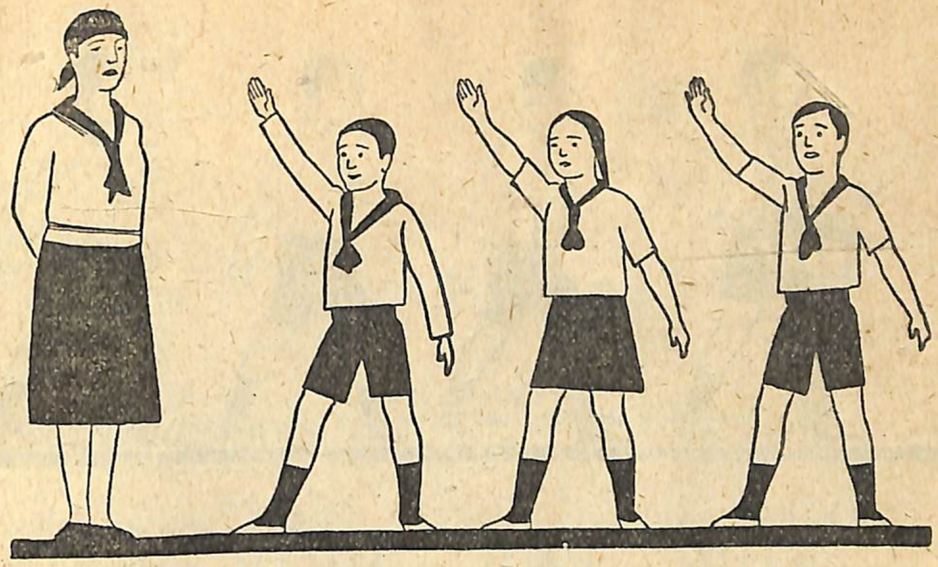

Մեկ, յերկու, յերեք, չորս,
Մեկ, յերկու, յերեք, չորս...
Նստենք մի քիչ եվ յերգենք
«Նոր ծլած ծաղկած,
իմ հոկտեմբերիկ,
Մեր լավ որերի
դու կարմիր ծաղիկ...»

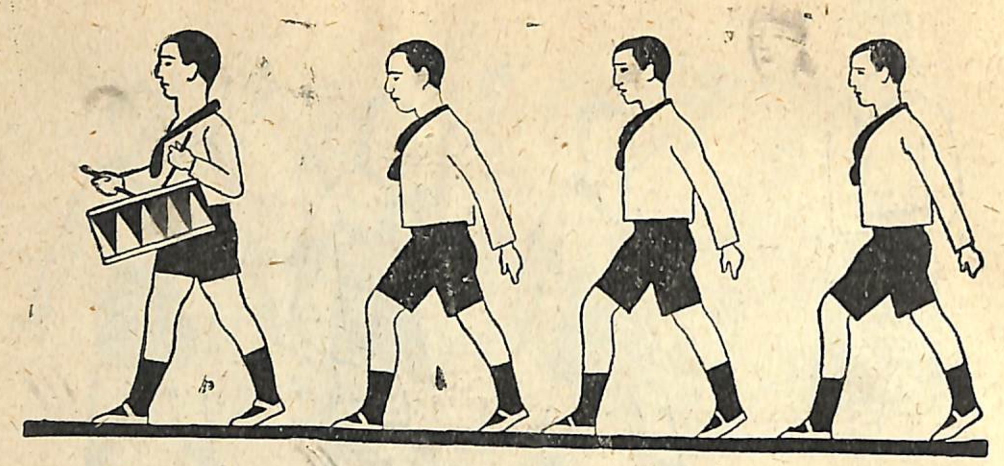

Ձախ աջ ձախ,
ձախ աջ ձախ,
Հիմա էլ երգում են.
«Մենք պավլիկներն ենք
ազատ լեռների,
պայքարի ծնունդ
ընկեր Լենինի...»

Հեղուշը շատ է սիրում Չամ-բարին, ինչ վոր ուտում է նրան էլ է բաժին պահում: Չամբարը աներես չէ, նա կանգ-նում է հեռու, նայում է Հե-ղուշի աչքերին ու պոչը շար-ժում: — Չամբար, արի, կեր բա-ժինդ: կանչում է Հեղուշը:

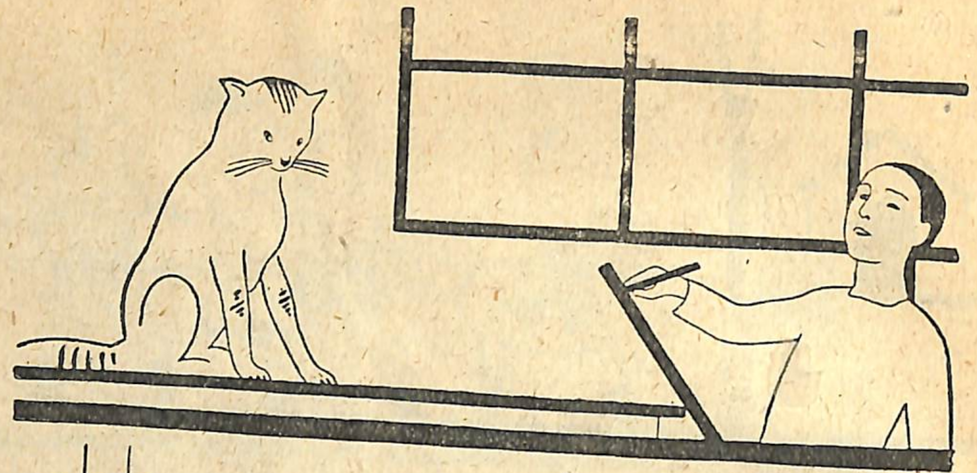

-Փիսո, սուս նստիր,
քեզ նկարում եմ:
Ասում է Արփիկը.
Նկարել է փիսիկին ու
տակին գրել.
«Փիսիկ, փիսիկ չալ պոչիկ,
վանա ծուտիկ, խուծուծիկ:»
Փիսոն սուս ու փուս նայում է:

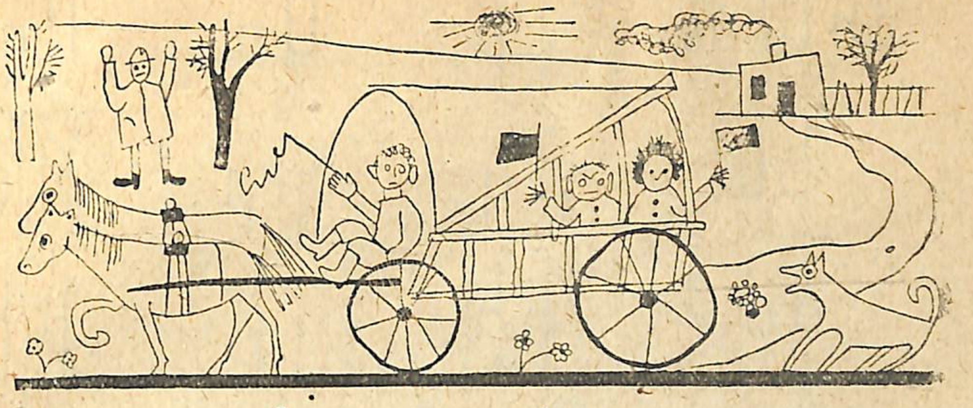

Ֆուրգոն

Ֆոլիկն է նկարել իրեն
ալբոմում: Ոֆիկն ու Սոֆիկը
ֆուրգոնի միջին, Ռաֆիկն
էլ քշողը. Իսկ Չուչիկին մի
տեսեք, ինչպես է հաչում.
-Հա՜ֆ, հա՜ֆ, հա՜ֆ
-Արփիկ, քո փիսի՞կն է
լավը, թե իմ ֆուրգոնը,-
հարցնում է Ֆոլիկը:

Աա. Բբ. Գգ. Դդ.
Եե. Զզ. Ըը. Թթ.
Ժժ. Իի. Լլ. Խխ.
Ծծ. Կկ. Հհ. Ձձ.
Ղղ. Ճճ. Մմ. Յյ.
Նն. Շշ. Ոո. Չչ.
Պպ. Ջջ. Ռռ. Սս.
Վվ. Տտ. Րր. Ցց.
Փփ. Քք. Յեվ և.
Ֆֆ. Ուու.

ահա բոլոր տառերը

Կարգեր		1	2	3	4	5	6	Շարքեր
I	I	ա	բ	գ	դ	ե	զ	1
II	II	ը	թ	ժ	ի	լ	խ	2
III	III	ծ	կ	հ	ձ	ղ	ճ	3
IV	IV	մ	յ	ն	շ	ո	չ	4
V	V	պ	ջ	ռ	ս	վ	տ	5
VI	VI	ր	ց	փ	ք	ֆ	ու	6

Յես մտքումս մի բառ եմ պահել: Յես ձեզ կասեմ կարգեր, դուք մտքինս կիմանաք:

Ապա գրիր IV կարգի 1 շարքի տառը, դրան միացրու VI կարգի 6 շարքի տառը, հիմա յել III — 2-ը: Գրեցի՞ր, դե կարդա:

— *Մո՛ւկ:*

— *Իմ մտքիս էլ մուկն եր:*

— *Հիմա մեկին դուրս ուղարկենք, մենք մըտք-ներումս բառ պահենք, ներս գա գտնի:*

ՅՅ տտ քք հհ ձձ մմ

ԱԱ ցց ՄՄ ՀՀ կկ

ու ու

Յեղանակացույց դեկտեմբեր ամսի

Ձնագնդի խաղացինք
Ձնե մարդ շինեցինք։
Սղղացինք։
Ամենաերկար գիշերը և ամենից կարճ ցերեկը։
Նոր տարուն դիմավորեցինք։

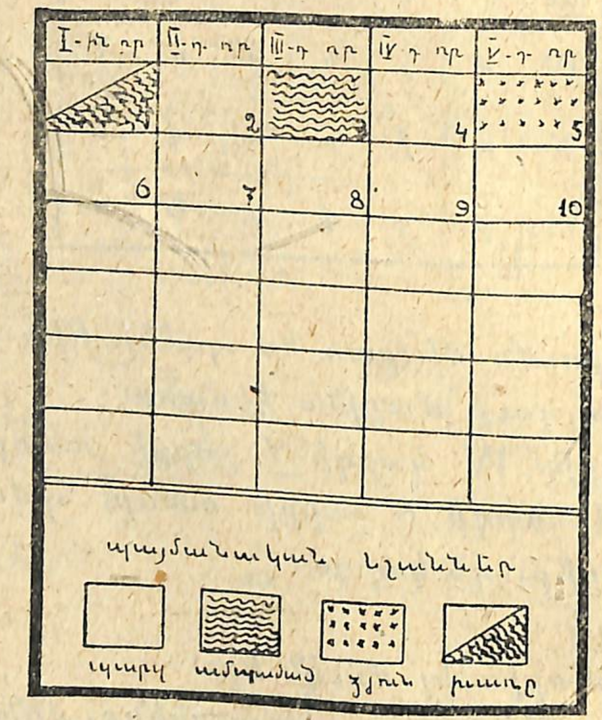

Մի շաբաթվա օրերի յեղանակի դիագրամ.
Ամսի 1-ից մինչև 5-ը։

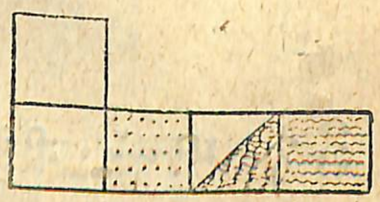

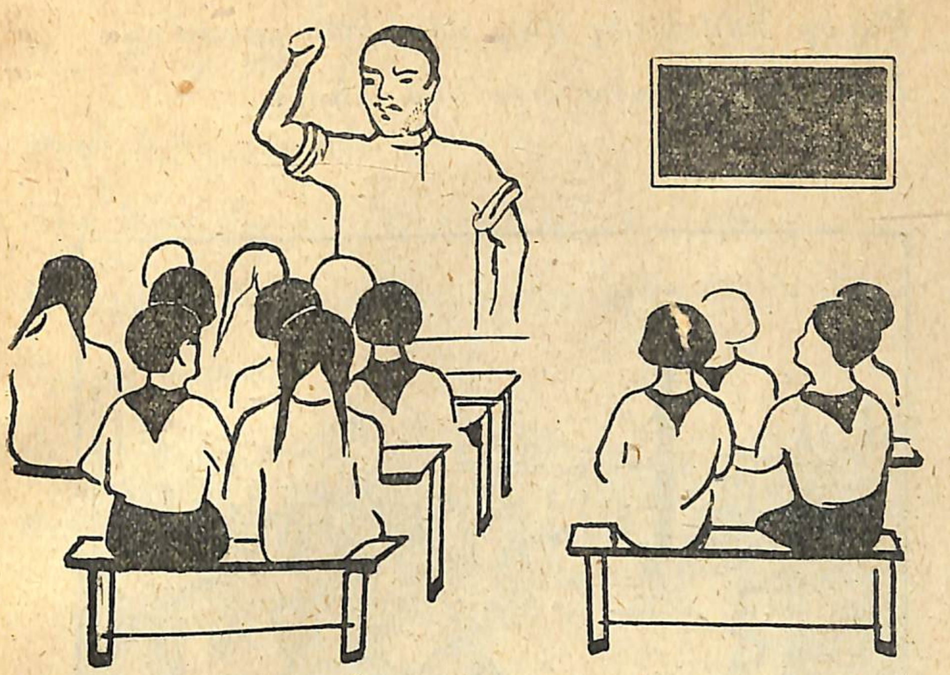

Այսօր ընկեր Եմմայի հետ յեկավ մի ծեր բանվոր։

Շատ բան պատմեց։

Ասաց, վոր գործարանն առաջ հարուստներինն եր։

Հարուստը բանվորին շատ եր չարչարում ու փող քիչ տալիս։

Գյուղացու հողը քիչ եր։

Հողը հարուստինն եր։

Հարուստները գյուղացուն ել եյին չարչարում։

Բանվորին ու գյուղացուն պաշտպանող չկար։

Ծ ծ, Ձ ձ, Ղ ղ, Ե ե,
Բ բ, Ն ն, Շ շ.

Ընկեր Եմման էլ մեզ շատ բան պատմեց։
Ցույց տվեց ահա այս նկարները։

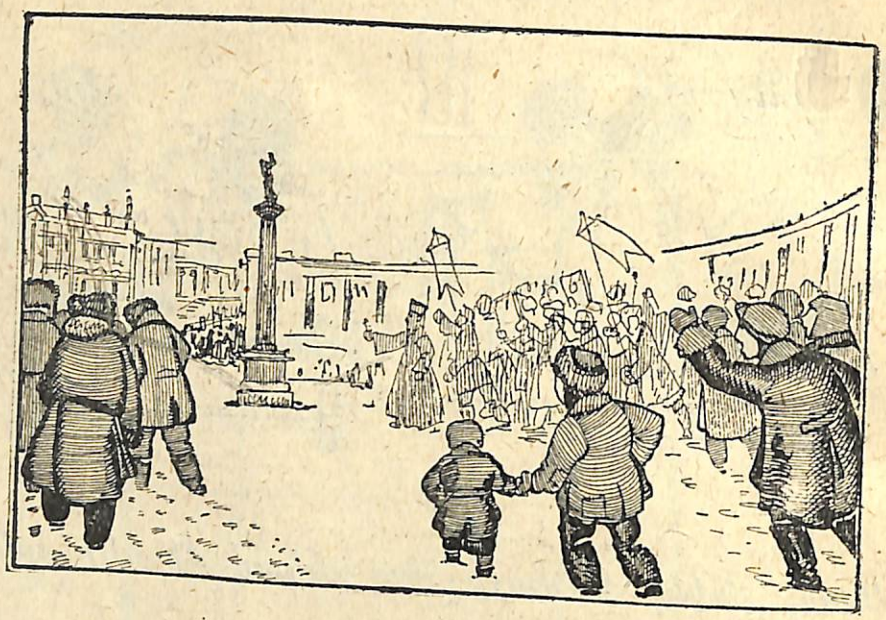

Բանվորներ են։

Յեկել են Թագավորի մոտ, վոր իրենց պաշտպանի։

Տերտեր Գաբոն է բերել նրանց այստեղ։ Են մեծ տան մեջ է ապրում Թագավորը։

Միշան ու Սաշան էլ իրենց լավ շորերը հագել են, յեկել, ծառը բարձրացել։ Վոր Թագավորին իրենք էլ տեսնեն։

Ց ց, Վ վ, Թ թ.

Տեսնում եք Միշին։

Սա յել Սաշան է։

Փախչելիս գնդակը կպել է կրծքին։

Ահա նրա մայրը յերեխան գրկին։

Ձիյերի վրա կոզակներ ոգետ քշել են նրանց,

Սրերը հանած։

Ու կոտորում են, քշում, հեռացնում։

Թագավորն այսպես եր բանվորներին ոգնում։

Տ տ Ձ ձ

ԸՆԿԵՐ ԼԵՆԻՆԸ

Ահա պաշտպանը
բանվոր-գյուղացու։
Նա սովորեցրեց,
նա հասկացրեց,
վոր չարչարողին
պետք է հեռացնել։
Թագավոր, հարուստ
պետք չեն բանվորին,
վոչ էլ գյուղացուն։
Դժվար է գործը.
մեր մեծ ուսուցչի.
շատ չարչարվեց նա,
աքսոր, բանտ, Սիբիր
ամեն տեղ յեղավ.
բայց ելի հաղթեց
իրեն մեծ խելքով,
բանվորի ուժով։

ընկեր Լենինը
մեզ թողեց մենակ,
մեզնից հեռացավ։
Բայց մենք չենք տխրի,
բայց մենք չենք հուզվի,
կգնանք առաջ,
դեպի նոր պայքար։
Մեր քաջ բանվորը՝
իր մուրճը ձեռքին,
մեր քաջ գյուղացին՝
մանգաղը ուսին, —
կանգնած են ահա
ձեռք-ձեռքի տված.
յերդվում են, վոր
կտանեն հաղթանակ։

ՄԵՐ ՅԵՐԳԸ

Ազատ, ուրախ մենք խաղանք,
մեր բանվորին, քաջ բանվորին
վողջույն տանք։
Կարմիր բանվոր, կարմիր բանվոր,
վողջույն քեզ,
մենք պատրաստ ենք գալ քեզ հետ։

Միշտ պատրաստ ենք։

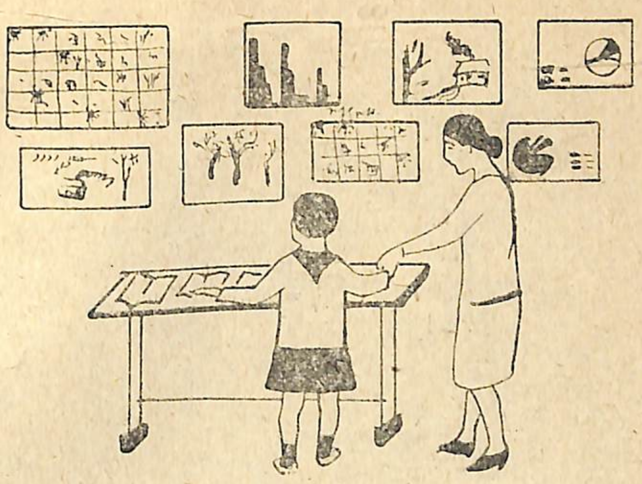

ՄԵՐ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԵՍԸ

Այստեղ են մեր բոլոր աշխատանքները։
Սեդան մայրիկի թևից քաշում է.
—Տես, մայրիկ, սա պարտեզ է նկարած,
Սա յել բանջարանոց է։
Սրանք պլակատներ են։
Ահա յեղանակի որացույցները։
Ես ել իմ տետրակը, տես, լավ եմ գրում։
—Կնայեմ, Սեդիկ ջան, կնայեմ.
Տեսնում եմ, վոր աշխատել եք,
Անգործ չեք նստել։
Ասում է մայրիկը։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀՍՍՌ-Арм.ССР
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

ԳԻՆԸ 40 ԿՈՊ. (4 1/2 մ.)

611

БИБЛИОТЕКА
ИНСТИТУТА
ВОСТОКОВЕДЕНИЯ
Академии Наук
СССР

Сост. З. Аджемян

ИГРА И ТРУД
(АЗБУКА)

Госиздат ССР Армении
Эривань—1930

7

« Ազգային գրադա
NL0242047

7806